

S E M N A L

Gh. Bulgăr, Gh. Constantinescu-Dobridor, DICȚIONAR DE ARHAISME ȘI REGIONALISME, Ed. Saeculum I.O., Buc., 2000, pag. 530.

Un dicționar foarte util, deși noi am fi vrut să fie mult mai cu „aplicațiune”, să numească și locul (regiunea) de proveniență, data atestării (chiar la regionalisme, dacă la arhaisme sunt presupuse a fi știute).

O muncă de Sisif, chiar cu micile scăpări în privința unor definiții, unele preluate din alte glosare fără a le „cenzura” sau a le completa, având în vedere faptul că acestea explicau cuvântul într-un context precis. Un alt cercetător trebuie s-o ia aproape de la capăt și să adauge, chiar foarte simplificat, timpul și proveniența, diferențele regionale (de ex. *a mârli*, *a pârci*, *dar* și *agod*, *but* etc.).

Oricum, întreaga stimă pentru autori care „inventariază” cca. 32.000 cuvinte, acestea reflectând „viața istorică a poporului, procesul evolutiv al limbii ca reflex al realităților în continuă mișcare”, cum precizează în „Prefață”. (D. Iuga)

Alma Blănaru, DICȚIONAR DE TERMENI PĂSTOREȘTI, Consiliul Județean Suceava, Centrul Creației Populare, Grupul editorial Crai nou - Mușatinii - Bucovina viitoare, Suceava, 2002, pag. 456.

Cuprinde peste 5000 de termeni din daco-română, aromână, meglendoromână și din Transnistria, autoarea menționând că „etnospațiul poporului român se suprapune peste Vechea Europă (M. Gimbutas) și peste granițele imperiului lui Burebista (C.C. Giurescu)” (p. 7).

Un demers bun, bazat și pe cercetările personale ale autoarei în 11 localități/34 subiecți din județul Suceava. Cu referințe și la alte spații regionale, la limita, uneori ne semnificativă, a bibliografiei. Uneori se preiau - din dicționarele „oficiale” - unele etimologii mai mult decât discutabile. De ex.: „*budăi* - pl. *budăie*; din magh. *bodon*; s.n. 1. vas din doage de lemn, de forma unui trunchi de con, în care se păstrează laptele, se duc bucatele la câmp, se țin băuturi etc. 2. trunchi de copac scobit folosit ca ghizd de fântână”. Deși mai consemnează încă 7 cuvinte cu rădăcina *bud* și alte 30 cuvinte cu rădăcina *but*, fără a mai aminti de *bot*, *putină*, *putinei*, *putinică*, autoarea „se repede” să spună ba că provine, câte unul, „din magh.”, „din ucr. *butelka*”, chiar și din latină: „*bute* - pl. *buti*; s.f.; din lat. *buttis*”. Nu am înțeles complet demersul, însă în „Dicționarul de arhaisme și regionalisme” și în Dicționarul - teaur - al Limbii Române găsim, la o primă privire, peste 200 de cuvinte cu rădăcina *bud/bud/bod/bot*, dar și în ar. *băt* - *bătin*, *putină*; fără a mai aduce în discuție toponimele și antroponimele. În ciuda unor astfel, destul de rare, etimologizări „immediate”, „la îndemână”, lucrarea este o contribuție remarcabilă pentru cercetarea limbii. Noi doar încercăm să incităm continuarea lucrării, cu gradul de profunzime pe care, de altfel, autoarea ni-l demonstrează. (D. Iuga)

Gheorghe Foça, SPECTACOLUL NUNȚII ÎN ȚARA OĂȘULUI, Ed. Muzeului Sătmărean, 1999, pag. 336.

Cunoscutul etnolog, moldovean la origine, a făcut o pasiune din Țara Oășului încă de la începutul celui de al patrulea deceniu al secolului trecut, fiind prezent cu numeroase studii în presa vremii sau revistele de specialitate, mai mult, devenind un „om al locului” prin responsabilitățile științifice, dar și cele de „nănaș” sau prieten al dascălilor/țăranilor Țării Oășului.

Volumul, după cum ne spune îngrijitoarea ediției Daniela Oltean, „a fost conceput de autor pentru a deschide ciclul de lucrări dedicate zonei etnografice Oaș, dar cu toate acestea inițial a fost tipărit volumul II, *Țara Oășului. Studiu etnografic. Cultura materială*, 1975. Roadele cercetării etnografice pe care Gheorghe Foça le-a întreprins în perioada 1934-1937, precum și în anii 1978, 1985 și 1988, își găsesc în sfârșit deplinătatea acum” (Prefață, p. 15). Cartea este structurată în trei părți, care permit cercetătorului o retrospectivă de-a lungul a aproape 60 de ani: *partea I* - consideratii despre nunta în Oaș (1934-1978), *părțile a II-a și a III-a* - două nunți din localitatea Moišeni, în 1988. Observațiile directe privind întreaga organizare a nunții, surprinderea întregului ceremonial, din punct de vedere „etnografic și folcloric”, capătă un înțeles și un pitoresc nebănuit prin stilul jurnalistic, de implicare a autorului; lectura devine și foarte interesantă.

O carte de referință despre Țara Oășului, valoarea sa fiind întregită și de ilustrații (unele, e drept, mai puțin realizate tipografic) din colecția cunoscutului fotograf Iuliu Pop. (D. Iuga)

**Mâncați, mâncați,
Da' tare mult se trece!**

Colecția PARASCA FĂT, Desești.

1082

Mult mă-ntreabă frunza vara:
Doru-mi-i de mândra sara?
Ori mi-i dor, ori nu mi-i dor,
Nu pot spune frunzelor.

1083

Morțisorii tăi de babă,
De ce-ai făcut fata neagră?
Da' de neagră n-ar si bai
Da' are cap cât on mai
Și ochii ca la buhai.

1084

Pe valea cu tufele
Mi-am pterdut optincile,
Care fată le-a afla
Bună plată-a căpăta.

1085

Are mândra două oi
Și mi-a face cioareci noi;
De le-a mânca călbaza
Fără cioareci oi îmbla.

1086

Da-ț-ar, mândră, Dumnezeu
Patru boi la caru tău,
Patru boi ca patru lei -
Numa să te uiți la ei.

1087

M-o făcut maica subțire
Să scot fetele din sire,
Fetele-s cu dracu-n ptele
Și mă scot pe mine ele.

1088

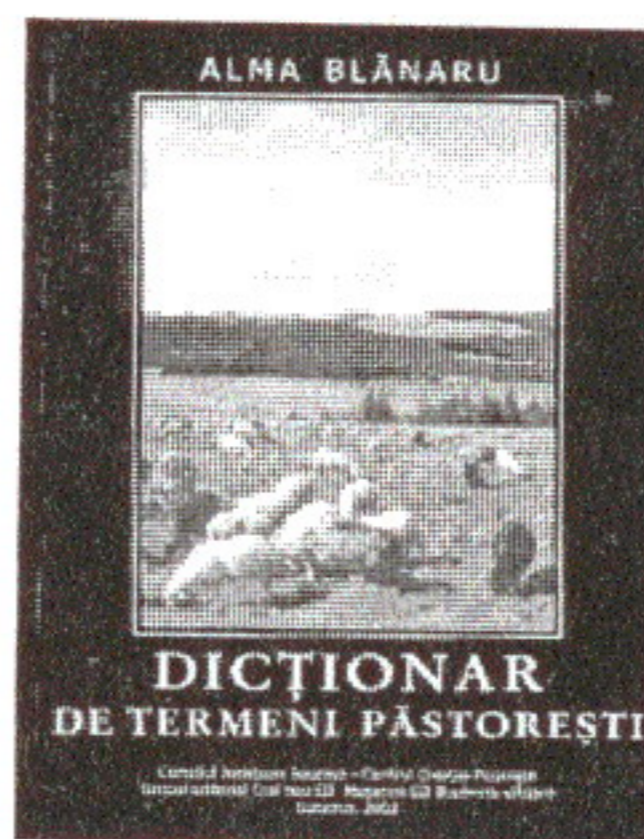
Lelița cu gură-amară
M-o chemat la ié astară,
Iară cé cu gură dulce
Nu m-o chemat și m-oi duce.

1089

Săraca mândruța mé
Bună ptită mai făcé:
Ptită ca buretele,
Poți unge peretele.

1090

Zîs-o mama să mă-nsor
Să ieu fata lu Groștor,
Eu o ieu p-a lu Cîrnaț
Că-i mâncare nai cu saț.



Gheorghe Foça

Spectacolul nunții
din Țara Oășului

Iuliu Pop

Când îl scoate dn cuptior
Strigă satu-n ajutor.

1103

Mândruța cu ochii mari
Și-o dat boii pe pieptar
Și-o jurincă pe oglindă
Să se vadă cum se strâmbă.

1104

Mândra-i cu pieptar hulpit
Și cuptioru dezlipit,
Pe sub vatră, câinii latră,
Pe perete, mâța strete.

1105

Mândră, cât dai pe cercei
Poți cumpăra doi viței,
Mândră, cât dai pe mărgel
Poți lua două vițele.

1106

Mândra mé-i ca nimenea
Că se dă cu ruminea:
De-o sârugiți îți faci beleaua
Că ie-ț dă și rumineaua.

1107

Frunză verde arțaraș
Fetele de la oraș
Pot fi albe la obraz
Că-s aproape de boldaș.

1108

Mândra când i rumenită
Cu cincii sute nu-i plătită,
Da' când se dezrumenește
Nici un ban nu mai plătește.

1109

Trece lelea pe colnic
Răsucind la boramgic,
Răsuțește de tri zile
Și pe fus nu sunt tri sire.

1110

La mândruța lăudată
Joacă puricii pe vatră,
Șoarecii după cuptior,
Broaștele pe rășchitor.
Colecția DUMITRU IUGA, Săliștea de Sus.
De la Mihai Vlad, 60 ani, 1968

Ilustrațiile de pe margine sunt motive
ornamentale de pe țesături, sculptură lemn,
ceramică, coptături.

cea mai importantă a cărții, 177 de pagini, este „dicționarul“ (numit „*Oameni, ani, viață*“) tuturor localităților din Bucovina, cuprinzând datele esențiale: prima mențiune documentară, danii, hotărnicii, personalități, alte date din istoria satului. În mare măsură, acest capitol reînvie istoria („anecdotică“, după expresia autorului) - și cea frumoasă, și cea zbuciumată - a Bucovinei. Stilul întregului volum este alert și incitant, autorul făcându-și, aproape totdeauna, simțită prezența. (D. Iuga)

JALEA PRIZONIERULUI, Consiliul județean Suceava, Centrul Creației Populare, Grupul editorial Crai nou-Mușatinii-Bucovina viitoare, Suceava, 2002, pag. 60. Ediție îngrijită de Ioan Pînzar.

Cenzorul corespondenței de război, CORNEL cavalier de SOROCEAN, a pregătit o schiță de prefață pentru volumul de poezii transcrise din scrisorile prizonierilor români (originari din Transilvania, Bucovina, Banat, dar și din alte părți locuite de români - Ungaria, Serbia), la colectarea lor lucrând „mai mulți censored, jertfind cu bunăvoință orele lor libere pentru realizarea întreprinderii“ care „n-a fost ușoară“ (p. 6).

Sunt documente ale vremii, valoroase pentru cercetător, din ele putând fi bănuite și „mecanismele“, tiparele oralității folclorului, tangența cu versurile de dragoste sau de înstrăinare etc. din poeziile populare deja „consacrate“. Câteva titluri sunt edificatoare: „Am avut un soț și-un frate“, „Mult mi-i jele și m-i dor“, „Bate vântul pe câmpie“, „Fă-mă pasăre măiastră“, „Jale-i, Doamne, cui i-i jale“, „Nu mai pot, Doamne, de jele“, „Plângeți ochi și lăcrămați“ etc., în total 43 poezii. S-ar fi impus un minim indice de localități, de nume. (D. Iuga)

LUMEA CARPATICĂ



Suceava, România

LUMEA CARPATICĂ, scrieri pentru inimă și minte, vol. I, fasc. 1, martie-mai 2002, Suceava, pag. 92, Editori Consiliul județean Suceava, Centrele Creației Populare Suceava - Bistrița-Năsăud - Maramureș - Sălaj, Grupul editorial Crai nou - Mușatinii - Bucovina viitoare.

Revista dorește să se „iasă din izolare“, știindu-se „că rostul nostru într-o EUROREGIUNE CARPATICĂ începe abia după ce ne vom regăsi unii pe ceilalți, după ce vom fi redevenit ceea ce am cam fost de-a lungul veacurilor, adică un neam unit prin cultură“ - Ion Drăgușanul, Aurelian Ciornei (p. 2).

Pe lângă informațiile despre Euroregiunea Carpatică (populație, suprafață etc.), revista cuprinde: *aniversări culturale*: In Irimescu la 99 ani; *studii de ethnologie*: Doina Lavric, „Balada - ochire retrospectivă“, Ion Șteafureac, „Casa țaranului român din Bucovina“, Alma Blănaru, „Crucea - magie și sacralitate“, Ion Drăgușanul, „Datinile pascale ale românilor“, Aurelian Ciornei, „Arcanul“;

studii de istorie: Ion M. Mihai, Ipoteze...privind etnogeneza poporului român“, Daniel Hoblea, „Încreștinarea dacilor“, „Fantezii de scriitor“ (istorico-etimologice și folclorice) de Ion Drăgușinul, Mihai Iacobescu, „Bucovina și mitul habsburgic“, Ion I. Nistor, „Slovacii, Cehii și Românii“. O contribuție importantă ni se pare lista „Refugiaților transilvăneni în Bucovina“ după Consignațiunea de la Liov, 1778. Dorim revistei viață lungă și, trăind cu toții în „Lumea Carpatică“ (ca Euroregiune), să sprijinim demersurile sale întru afirmare („integrare“!) culturală. (D. Iuga)



Aurelian Ciornei, Ion Drăgușinul, **VENIȚI DE VĂ VESELIȚI**, Consiliul județean Suceava, Primăria Suceava, Centrul Creației Populare, Grupul editorial Mușatinii - Bucovina viitoare, Suceava, 2001, pag. 252.

Cartea este o binevenită antologie, din diverse colecții, reviste sau publicații, conținând: colinde, urări pentru dimineața de Ajun, mulțămite după colindă, cântece de stea, plugușoare, strigături „la jocurile în travesti legate de sărbătorile de Anul Nou“ (adică la jocurile cu sau fără măști: căiuți, capră, cerb, urs, crai, arnăuți, bumbieri, împărați, irozi), descântece la urs sau „pentru ca omul să se lase de beție“, teatru folcloric, sorcove, „la semănat“ (urări de Anul Nou), dar și aproape 60 de pagini de „Snoave bucovinene“ (în general alese din presa vremii pe criteriul conviețuirii diverselor etnii în Bucovina, având și o „istorie“, din cele mai vechi timpuri, a ceea ce autorii numesc „predispoziția mucalită pentru taifas“).

Găsim texte din mai toți marii folcloriști bucovineni, de la Simion Florea Marian sau Elena Niculița Voronca, până la cercetările mai noi, majoritatea textelor făcând parte din colecția Aurelian Ciornei. Sunt alese textele cele mai realizate, antologice, dar și texte contemporane, cercetătorul putând urmări evoluția lor în timp.

O scurtă considerațiune privind valoarea folclorului, istoria unor termeni sau obiceiuri („Veacurile lui Troian“, „Aratrura sau Urătura“, „Un popor dumnezeiesc“) semnată de Ion Drăgușinul, precum și a prezentare succintă semnată de Aurelian Ciornei, a „Sărbătorilor de iarnă în satele bucovinene“, deschid volumul. S-ar fi convenit un indice tematic, un indice de nume, localități, colecționari, chiar pe ani, precum și un Glosar.

Credem că antologia se adresează mai mult „economiei de piață“, adică cititorilor, care, acum, au la îndemână o sinteză a poeziei obiceiurilor de iarnă din Bucovina. (D. Iuga)

Ce trece prin sat

Și câinii nu bat?

(IUGA)

“PRO UNIONE”, dl. profesor Augustin Micu, fără de care acest număr n-ar fi apărut. De alt fel, PRO UNIONE, revista fundației omonime, publicație trimestrială, apare la Baia Mare din 1998 și până astăzi, chiar dacă uneori cu întârziere, datorită insistenței și devotamentului președintelui ei. Parcurgând numărul în discuție, nu poți să nu constăți calitatea deosebită - cu puține excepții - a materialelor pe care le conține, cum și faptul că cele mai multe din aceste materiale tratează, inerent, și multe aspecte etnografice specifice nordului țării, unele făcând direct și efectiv obiectul etnosului și al etosului de aici. Multe materiale fac trimitere directă la traiul și cultura, la moravurile și năravurile strămoșilor noștri, la particularitățile de viață maramureșene. Revista are și un capitol special intitulat “FOLCLOR” în care sunt publicate poezii populare, colinde, descântece etc., toate culese din această zonă. De remarcat acuratețea și atenția de care s-a bucurat culegerea și redactarea cât mai exactă a acestor producții populare, câteva chiar inedite și de incontestabilă valoare.

Remarcabil sunt redate de J.C. Drăgan, în articolul “TRATATUL DE TRIANON II”, desfășurarea detaliată, condițiile și negocierile în care s-a încheiat, după primul război mondial, tratatul de pace de la VERSAILLES, cu accent special pe dezbaterile de la TRIANON care au dus în final la jefuirea ROMÂNIEI MARI. Rezultă de aici tactica deosebită, tenacitatea și inteligența politică deosebită ale reprezentanților noștri de atunci, cum și acțiunile disperate ale reprezentanților Ungariei, apelând, fără succes însă, la toate cancelariile apusene pentru ca pacea să fie cât mai favorabilă. Un alt material valoros este cel semnat de prof. Radu Călăuz: “400 de ani de la prima unire politică a țării române”, cum și cel scris de Victor Coroian (Germania), referitor la “Unitățile militare române transferate în Dacia între secolele 2 și 3”. Ultimul, de mare importanță pentru istoria poporului român după cucerirea Daciei de către Romani, tratează despre mișcări de armate și populații, amestec de ginți misterioase venite din toate colțurile lumii, începând cu Iberia, Britania și terminând cu Numibia, toate asimilate în procesul de formare a poporului român. Și astfel de materiale valoroase sunt multe în acest număr de excepție al publicației.

Din alt punct de vedere, PRO UNIONE poate fi considerată ca un fel de “depozitar” al creației oamenilor de cultură de aici, care, cu puține excepții, mai toți sunt maramureșeni. În final, se poate constata că în acest număr de revistă, pe lângă multe creații originale și informații inedite este cuprinsă și o parte din “Memoria ethnologica” a zonei septentrionale a țării. (Ion M. Mihai)

Baia Mare, 04.04.2002

PREZENȚE FEMINE. STUDII DESPRE FEMEI ÎN ROMÂNIA, Editori Ghizela

Cosma, Eniko Magyari-Vincze, Ovidiu Pecican, Ed. Fundației DESIRE, 2002, pag. 448.

Studiul introductiv, semnat de Eniko Magyari-Vincze, este o analiză pertinentă asupra necesității cercetărilor feministe, fiind „studii multidisciplinare bazate pe *analiza empirică, teoretică și critică* a realităților socio-umane“, care utilizează „metode multiple de cercetare (și care) abordează relația dintre construcțiile sociale ale feminității și masculinității, ca domenii ale puterii simbolice și materiale“, din acest punct de vedere perspectiva feministă se dedică *deconstruirii sexismului, regimului patriarhal și formelor inerente ale discriminării pe bază de sex...*”

Volumul cuprinde 18 studii, grupate în 5 capitole: *Femei, feminitate, feminism; Mediul familial; Prezențe publice; Identități multiple; Priviri dinspre ele*. O abordare sociologică, istorică, psihologică sau antropologică. Aș cita dintre studii, pentru a arăta diversitatea tematică a problematicei feministe, doar unele care prezintă interes etnologic pregnant: Ovidiu Pecican, „Femeia în spațiul românesc medieval“; Adriana Florica Muntean, „Condiția femeii măritate în societatea tradițională transilvăneană din a doua jumătate a sec. al XIX-lea“; Bogdan Crăciun, „Aspecte privind statutul femeii în comunitatea săsească din Șaeș (sec. al XIX-lea)“; Anamaria Iuga, „Rolul femeii în constituirea identității maramureșene“ ș.a. Toate studiile sunt de mare interes și, așa cum afirmă Maria Bucur în „Postfață“, „interacțiunea dintre multiplele posibilități teoretice, metodologice și disciplinare ale autorilor a generat un tărâm fertil pentru elaborarea unor analize interesante, originale și cu potențial pentru dezvoltarea studiilor de gen intra- și interdisciplinare“ (p. 477, s.n.). (D. Iuga)

Ion Drăgușanul, O ISTORIE ANECDOTICĂ A BUCOVINEI, Grupul editorial

Mușatinii-Bucovina viitoare, Suceava (2002), pag. 272.

Volumul include 14 studii, unele de „atitudine“ („*Identități deturnate*“ - care este și „genericul“ cărții; „*Cultul strămoșilor ipotetici*“, în care autorul susține că „am dreptul la mit, la povestea fabuloasă numită istorie, care să-mi încălzească sufletul ca să pot uita ticăloșiile prezentului și lipsa de contur a viitorului“, p. 7; „*Pe vremea când și iobagul era om*“; „*Afaceri și nelegiuiri în numele credinței*“; „*Istoria, o afacere economică*“ etc.), altele de istorie „pură“ („*Întemeierea Moldovei și tradiția hotarelor*“, în care, însă, mai persistă unele inadvertențe privind Domnitorul Bogdan Întemeietorul, numindu-l, fără o cercetare adecvată, „cneaz de Moisei“!!; „*Colonizarea Bucovinei*“ etc.). Partea



Numa un ptic nu-i bine
Și iară-i rău

Coloștie DUMITRU IUGA Săliștea de Sus



1097

Lângă casa mândrului
Urmă de mărhaie nu-i.
El mă cearcă de avere
Și îmblă pînă cîși a cere,
El mă cearcă de moșie -
El slugă la sărăcie.
De la Ioana Iuga, 60 ani, 1968

1098

Are mama două fete:
Apă-n cofă nu se vede.

1099

- O, ho, ho, fată bălașă,
Că n-ai mâneci la cămașă!
- Ba, le am, da' nu le-am pus
Că sunt la mama pe fus.

1100

La badea cu mândre multe
Zac boii flămânzi în curte,
Da' eu, că am puținele,
Boii mei pasc floricele.

1101

De s-ar țese pânza-n drum
Fără ițe, fără sul,
Fără leac de suveicuță -
Ar țese ș-a mé mândruță.

1102

Fata cu păru-ncrețit
Face mălaiu lătit.

noroci - a (i se) năzări
nuneasă - nașă, nănașă
oargă - piele de vițel
obsăgă - impurități în grâu (boabe)
odolhaz - odaie laterală
odor - ocol, curte
odraslită - îngrijită, crescută, odrăslită
ogrinji - resturi de fân, paie
olat - avere, acaret
oticău - vas de lemn pentru măsurat (2 kg.)
ovșăgă - (pleava) de ovăș
ozilit, ozilită - ofilit, ofilită
pai - prezentul vb. „a părea”: (eu) par
papă - papară
partă - panglică
pălami - gard de scânduri late și lungi, așezate orizontal
păli - a tăia, a sparge, a lovi
pănușii - pănuși
păpăruză - buburuză
păzări - tulpă de cânepă melițată
păzi - a se grăbi, a păzi
pânzătură - zadie, fotă, batistă, năframă, batic
păzitură - ciorbă, supă, „sorbală”
pentă, pente - vârstă la depănat, la ghem
petea, petelucă - panglică
petică - legătoare (de pânză)
Pește - Budapesta
picior - cartof
pindileu - poale
pindișor - pindileu, fotă
pittie - mititea
pitioc - micuț
piroșcă - sarma
piță - carne
planchită - panglică (la mireasă)
planucă - panglică
plăzui - năzui
pledi, plezi - a plivi
poac, poc - pachet
poci - pot, de la vb. „a putea”
podșor - dulap
polbar - fotbal, plantă cu frunze late
pomninc - dar în cereale și horincă adus la începutul nunții de către participanți
ponoji - pedala de la războiul de țesut (teara)
poptiruș, poptir - hârtie, papir
porumbrel - spin
pospan - plantă cu funzulițe late și tulpină lemnoasă, totdeauna verde
postăzit - postăvit
pot, poturi - pată, pete
poică - farmacie
pranec - „mai” pentru lăut
prașcău - derbedeu
prăbălu - probator, mincinos
prăncat, prăncat - a „bate” cu „maiul” de lăut
prepicu - lavița de lângă vatră
prilaz - pârleaz
primă - vârstă împodobită la colac; tivitură la cojoc
procuț - covor, țol
pic - pic
pudăr - pudră, rumenele, ruj
pudărniță - dată cu pudră (pudăr), rujată, sulemenită
pui - ornament cu puncte mai mari sau mai mici pe rochie: „sugună cu ~”
pup - „a sta ~” - a sta pe vine
pustușag - pustietate
rancă - biată, prăpădită
rantie - scutec
raioță - papară, papă, omletă
rășăică - răzătoare
răstădi - rășădi

răstăuță - tăieței
rânduli - a numi (nămi), a angaja, a rândui
râticos - rupticos, de nimic, mic
roang - rang
roituri - broderie la gatii, în partea de jos
rozmolin - roz; rozmarin
rug - măcieș
rujă - floarea soarelui
rumeneală - ruj
sastină - sulfină
sămălui - a socoti
sărciner - prepeleac
sămți - sunt
sâncé - lama cuțitului
sări - petrecere a șezătorii, dar și puțin, nimic, „atâta ~”
 - atâta de puțin
scălmăna - a scălmăna
scărâmbă - așchie (mai mare) de lemn
scânteuță - floare (?)
scărdit - scărbit, supărat
scopti - a scuipa, a ștopți
scovarză - clătită
scovejoară - dim. de la clătită
scrije - felie de pâine
seară, siară - fiară
ser - fier
serbe - a fierbe
sfâr - sfârlează
si - a fi
sia - fiica
sin - fin (de căsătorie, de botez)
sintirim - cimitir
sir - fir
sire - fire
sirisău - fierăstrău
sleder - sfredel
șocăciță - bucătăreasă
siânjar - stejar
stelniță - ploșniță
stic - spic
stimosit - schimosit
stin - spin
stînjei - stinghii
streșină - ștreășină
stuhăt - desis, stufăriș
sudui - a înjura
suhăstru - sihastru
sumnă - sugună, rochie țărănească de „păr” (cașmir)
sustin - suspin
șfară, șferă (pl.) - sfoară, sfoară
și - să (în Țara Codrului)
șifon - șifonier
șirăiău - petrecere organizată la aducerea zestrei
șirincă - năframă de pe cap
șlaiser - brâu, rochie, voal (?)
șogor - soră/frate de-a vărului/verișoare miresei sau mirelui, cumnat, -ă
șor - urât, defect, hăd
șori - a urăți
șpor - sobă
știmpuț - stâlp (mai scurt) la vraniță, gard
ștopti - a scuipa
șurț - șorț
șușag - necaz, săracie
șuștar - șistar, pahar
tanchina - a tachina, a necăji
tar - sac, greutate, „tar cu făină” - sac cu făină
taroste - staroste
tașcă - geantă
talpă - talpă, dar și treaptă, prag, talpa casei
tăltigi - tălpi, patine
tăroasă - însărcinată
tânjală - tânja, jug
teară - război de țesut

tearfă - opincă rea
teglă - cărămidă
temeteu - cimitirul copiilor nebotezați, a sinucigașilor, dar și „temeteul jâzilor”
temniță - închisoare, pivniță
tepsă - tavă de tablă, rotundă sau pătrată, pentru copt pâine, colaci
tepi - piept
teptar - pieptar, cojoc
teptăn - piaptăn
ticneală - tihneală, liniște
tidru - tuia
tigni - a tihni
tihniță - pivniță
tindeu - ștergură, ștergătoare înflorată sau de bucătărie
tinghel - lamă de cuțit, tăiș
tiperi - piper
tist, tistuț - paznic, sentinelă
tizi - a tivi
tizitură - tivitură
tizmaș - pizmaș
tocană - mămăligă, coleșă
toi - a bate, a „altoi”
tomală - tocmeală, logodnă
tomni - a tocni, a aranja, a repara
ton - butoi
toșmag, -i - tăieței
tra - a trage
trandafir - trandafir
tricolici - strigoi
tricozâne - nemuric, schilod, de spaimă
turduca, tuduluca - a rostogoli
turiș - resturi de fân rămas de la oi
turtă - plăcintă cu brânză și mărar, turtă
turie de picoci - roțițe de cartofi, coapte pe fierul sobei
țali - a atinge, a nimeri, a lovi o țintă
țâglare - țigară
țânțele - ținte
țâpruș - tidru, chiparos (nordic)
țâtru - tidru, tuia
țâpou - țipău, pâinișoară, stolnic (colac)
țent - centimetru
țohuiet - țuguiaț
țol - covor, procuț
usteneală - osteneală
vanghelia - evanghelia
vașcălu - vas de tablă
viganău - rochie
vilfeu, vilfei - chemător (la nuntă)
vindeglău - crășmă
violă - viorea, viorică
vlastos - roditor
volm - umflătură
vraçuri - vrăji
vraçniță - vraniță
vut - vrut
zadie - fotă, pânzătură, dar și năframă
zăbăzi - a zăbovi
zăhăi - a deranja
zăuila - a se uita lung
zbulturat - răvășit, „cap de ~” - nepieptănat
zdăre - a zgăria
zdăret - zgăriat
zdera - a plânge, a zbiera
zdic - bici
zerme - șarpe
zidere - găleată, vedere
zie - vic, viță de vic
zină - vină
zini - a yeni
zin - vin
zipt - vipt, făină
zmăci - a trage brusc, forțat, dintr-o dată

memoria ethnologica

nr. 2-3 (An II) * febr.-iunie 2002

ISSN 1582-8573

Revista apare trimestrial. Numărul următor este preconizat pentru octombrie, cu materiale și obiective preponderent despre anotimpurile vară (iulie-august), toamnă și iarnă (decembrie).

Pentru a facilita apariția, vă rugăm, pe cât posibil, să ne trimiteți materialele - studii, eseuri, culegeri, fotografii etc. - pe dischetă/CD (marcând cu necesitate imperioasă ă, î, ș, ț, chiar și cu o altă literă/semn mai rar/deloc uzitat, pentru a putea fi înlocuit pe computer).

Nu uitați să adăugați, unde este cazul, glosarul minimal. Marcați pe fiecare pagină/dischetă/fotografie numele, explicațiile necesare.

Materialele vor fi aduse/trimise, în timp util (până spre 1-10 septembrie)

pe adresa redacției: Centrul Creației Populare Maramureș, c.p. 24,

Baia Mare - 4800, tel/fax 004.062.211.560, email ccpmm@rdslink.ro

Responsabilitatea opiniilor exprimate de autori în studiile publicate revine autorilor.

Manuscrisele reținute vor apare în ordinea necesităților redacționale.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.